

מ"ת 15172/06/21 - יעקב כהן נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

מ"ת 15172-06-21 מדינת ישראל נ' בוטיאר (עציר) ואח'

לפני	כבוד השופט שמואל מלמד
מבקש	יעקב כהן
	ע"י ב"כ עו"ד שמואל פלישמן
נגד	
משיבה	1. מדינת ישראל
	ע"י ב"כ עו"ד עפרה קרמני

החלטה

בדיון שהתקיים בפני ביום 07.06.21 ב"כ המבקש ביקש לקבל תסקיר בטרם דיון בראיות, בשל הצורך לחסוך בזמן ההמתנה לתסקיר, שעה שהמבקש יבקש לעיין בחומר הראיות ויצטרך להתקיים דיון בראיות. בבקשה הנוכחית צירף ב"כ המשיב פסיקה התומכת בעמדה זו.

המשיבה מתנגדת לבקשה וטוענת כי הפסיקה שצורפה אינה מלמדת על החלטה שאפשרה להפנות את המבקש לתסקיר בטרם דיון הראיות. הציגה פסיקה שתומכת בעמדתה.

הפסיקה שהפנה ב"כ המבקש:

א. בש"פ 369/12 בסעיף 4 להחלטה נכתב כי המשיבים הסכימו לראיות לכאורה והדיון התמקד בעילת המעצר. בסעיף 6 להחלטה נרשם סדרי הדיון ולפיו יש קודם לקיים דיון בראיות ולאחר מכן לעבור לדיון בעילה ובחלופה.

" 6. בקשה למעצר עד תום ההליכים נבחנת בשלושה שלבים. בשלב הראשון, בוחן בית המשפט קיומן של ראיות לכאורה. בשלב השני, נבחנת קיומה של עילת מעצר ובהתקיים שני השלבים הראשונים, אנו מגיעים לשלב השלישי במסגרתו בוחן בית המשפט אם ניתן להשיג את מטרת המעצר באמצעי שפגיעתו בחירות הנאשם פחותה כמצוות סעיף 21(ב)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים).

בהיעדר מחלוקת לגבי השלב הראשון, ענייננו מתמקד בבחינת עילת המעצר וחלופת המעצר. המדינה טענה כי העבירות המיוחסות למשיבים ונסיבות ביצוען מקימות נגד המשיבים עילת מעצר על פי סעיף 21(א)(1)(ב) לחוק

המעצרים, שעניינו בחשש שהנאשם יסכן "את בטחונו של אדם, את בטחון הציבור, או את בטחון המדינה".

בית המשפט יציין כי במסגרת הדיון בבית המשפט המחוזי הצדדים הסכימו בדיון לראיות לכאורה לצורך הדיון וטענו כי לא מתקיימת עילת מעצר, כלל לא התבקש תסקיר ומרבית הנאשמים בתיק זה היו קטינים שלגביהם הדיון לעניין תסקיר שונה.

ב. בש"פ 2925/12 - הסכים ב"כ המשיב באותה החלטה לראיות לכאורה ובית המשפט עבר לדון בחלופה. שוחרר ללא תסקיר.

ג. בש"פ 6888/12 - עוסק בניתוח ראיות בתיק ומעצרו של המשיב עד לתום ההליכים.

ד. בש"פ 6000/20 - הסכים לראיות לכאורה אך התנגד למעצר העורר. (ראו סעיף 1 להחלטה)

ה. בש"פ 7165/20 - הסכים ב"כ המשיב לראיות לכאורה ובית המשפט ניגש לדון בחלופה.

"בדיון בבקשה הסכים בא כוח המשיב לקיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר וביקש לשחרר את המשיב לחלופת מעצר בבית סביה של אשתו (להלן גם: הסבים). העוררת התנגדה לשחרור המשיב באותו שלב, לפני קבלת תסקיר שיבחן את מידת מסוכנותו. לאחר ששמע את המפקחים המוצעים, החליט בית המשפט המחוזי לנוער בבאר שבע (כב' השופט נ' אבו טהה) לשחרר את המשיב למעצר בית מלא בבית הסבים, בתנאים שפורטו ובהם איסור יצירת קשר עם מי מהמעורבים בחקירה ואיסור כניסת קטינים לכתובת החלופה. בצד האמור הורה בית המשפט כי המשך דיון בעניינו של המשיב לאחר קבלת תסקיר שירות המבחן יתקיים ביום 21.12.2020."

הפסיקה שהציגה המשיבה בבקשה זו בבש"פ 8155/13 כב' הש' עמית:

כפי שצינתי בעבר, יש לנאשם זכות לערור גם על "החלטת ביניים" בהליכי המעצר, אך "זכות לערור ושיקול דעת ערכאת הערעור אם לדון בערר לחוד" (ראו, לדוגמה, החלטתי בבש"פ 5518/13 חמזא אבו עראר נ' מדינת ישראל (12.8.2013)).

בית משפט קמא דחה את הדיון לבקשת הסנגורים על מנת לאפשר להם לעיין וללמוד את חומר החקירה הרב. בית המשפט הבחין בהחלטתו בין העורר לבין נאשם מס' 4 שהעבירות המיוחסות לו בכתב האישום קלות יותר, בעוד שלעורר מיוחסת עבירת הריגה בנסיבות הגובלות לכאורה בעבירת רצח. במצב דברים זה, רשאי היה בית המשפט כבר בשלב זה, להגיע למסקנה לכאורית לפיה חלופת מעצר לא תסכון, גם אם תסקיר המעצר יהיה חיובי.

4. במצב הדברים הרגיל, דרך המלך היא לדון בשאלת חלופת המעצר בד בבד או לאחר הדיון במישור הראיות לכאורה. ובכלל, ראוי לצמצם ככל שניתן את התופעה של דיון דו-שלבי בהליכי מעצר עד תום ההליכים, הן בערכאה הדיונית והן בערכאת הערעור, והמצב הרצוי הוא, שהדיון יערך כמקשה אחת (ראו, בהרחבה, החלטתי בבש"פ 478/12 פריח אלעס נ' מדינת ישראל (23.1.2012) (להלן: עניין פריח)). בעניין פריח דנתי בתופעה של הגשת ערר על החלטת בית המשפט אודות קיומן של ראיות לכאורה, עוד טרם הכרעה בשאלת חלופת המעצר. במקרה דנן, מתבקש בית המשפט לדון בחלופת המעצר, עוד טרם הכרעה בקיומן של ראיות לכאורה. אמנם, יכול הטוען לטעון כי ברוח הדברים שנאמרו בעניין מוראד, במקרה כאמור יש להורות על הכנת תסקיר מעצר ולקיים דיון בחלופת המעצר, מתוך הנחה מחמירה כי כתב האישום משקף את הראיות לכאורה. איני סבור כך, וזאת בשל מספר טעמים שיפורטו להלן.

ראשית, נוכח הזיקה בין עוצמת הראיות לכאורה לבין נכונות בית המשפט להורות על שחרורו של הנאשם לחלופת מעצר. עמדתו על הדברים בהחלטתו בבש"פ 5564/11 פלוני נ' מדינת ישראל (8.8.2011):

"בהשאלה מתורת הסעדים הזמניים במשפט האזרחי, קיימת 'מקבילית כוחות' בין עוצמת הראיות לכאורה לבין מידת ההגבלה על חירותו של הנאשם. ככל שעוצמת הראיות קטנה יותר ובחינת חומר החקירה, אפילו בשלב הלכאורי, מעוררת ספקות וסתירות, כך תגדל הנכונות לשחרר לחלופת מעצר. ולהיפך, ככל שהראיות לכאורה חזקות וחד-משמעיות יותר, ובהתקיים שאר התנאים להורות על מעצר, כך תקטן הנכונות להסתפק בחלופת מעצר" (פסקה 4 להחלטה).

שנית, נניח כי בית המשפט במקרה שבפנינו היה מורה על הכנת תסקיר מעצר, ומוצא לאחר מכן כי נוכח חומרת העבירות בכתב האישום החלופה המוצעת לא תיסכון. אולם בהמשך, לאחר הדיון במישור הראיות לכאורה, היה מתברר כי קיימת חולשה ראיתית מסוימת. במצב דברים זה, יהיה על בית המשפט לחזור ולהידרש לחלופת המעצר. איני משוכנע כי לאחר שבית המשפט כבר אמר את דברו בהחלטתו הראשונה, הדבר ישרת את עניינו של הנאשם. בדומה, נאמר בעניין פריח כי "סיבוב מוקדם" של הנאשם בערכאת הערעור, עוד טרם השלים בית משפט של מעצר את מלאכתו בנושא החלופה, עלולה להזיק לעניינו של הנאשם-העורר, באשר הוא נוטל סיכון כי בית המשפט שלערעור יביע דעתו אגב אורחא לגבי היתכנותה של חלופת מעצר.

שלישית, דיון דו-שלבי כפי שמתבקש למעשה על ידי העורר מטיל עומס נוסף על בית המשפט של מעצרים ועל ערכאת הערעור. לכך יש להוסיף כי עררים בערכאת הערעור נדונים על ידי השופט התורן, וכך עלול להיווצר מצב שאותו עניין יידון פעמיים על ידי שני שופטים שונים (עניין פריח, פסקה 16).

רביעית, כל החלטת מעצר היא "תפירה ידנית" המתחשבת בנסיבות המעשה והעושה, והפרקטיקה מלמדת כי על מסוכנותו של הנאשם ניתן להסיק בעיקר מחומר הראיות ולא מכתב האישום. חומר הראיות הוא שנותן את הצבע ואת הגוון, אם לקולא ואם לחומרה, הן של נסיבות המעשה והן של הנאשם.

חמישית, תסקיר מעצר אינו בבחינת תוכנית כבקשתך, בבחינת "אם לא יועיל לא יזיק". מן המפורסמות הוא כי שירות המבחן עמוס לעיפה, ואין מקום להעסיקו בהכנת תסקיר מעצר שייתכן כי לא יעשה בו כל שימוש, לאחר שבית המשפט יתוודע בצורה מעמיקה לחומר הראיות.

5. ודוק: האמור לעיל הוא על דרך הכלל, ואין בכך כדי לחסום דרכו של שופט המעצרים לפעול כחוכמתו מקום בו הוא מתרשם כי על פניו יש מקום לחלופת מעצר, או כאשר הנאשם עצור זמן רב והדיון בראיות לכאורה מתארך ומתעכב שלא בעטיו של הנאשם. בנסיבות אלה, יכול ובית המשפט של מעצרים יסבור כי יש מקום לדון בחלופת מעצר ואף להזמין תסקיר מעצר, עוד טרם מוצה הדיון בנושא הראיות לכאורה.

אני סבור כי דין הבקשה להידחות, לא מצאתי בפסיקה שהציג ב"כ המבקש הצדקה לחרוג מהכלל של דיון בראיות בטרם דיון בחלופה שחלק ממנה הוא שליחת המשיב לתסקיר שירות המבחן. אם ב"כ המשיב יסבור כי לא מתקיימות ראיות בעניינו של המשיב או שקיים כרסום ממשי בראיות התביעה הרי שיתכן שבית המשפט לא יידרש כלל לבחינת תסקיר שירות המבחן.

סוף דבר, הבקשה נדחת.

מזכירות נא לשלוח תוכן ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, כ"ח סיוון תשפ"א, 08 יוני 2021, בהעדר הצדדים.